gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

Raadsvoorstel

Raad d.d.	28 mei 2024	**Portefeuillehouder**	LKO
Commissie d.d.	14 mei 2024	**Opsteller**	jpri02
B&W d.d.	16 april 2024	**Zaaknr.**	Z23000371

Onderwerp

Herziening gemeentelijk accommodatiebeleid

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. In te stemmen met de notitie 'Accommodatiebeleid, Gemeente Eersel 2024'.
2. De budgetsubsidie voor gemeenschapshuizen met € 170.000,- te verhogen voor het aantrekkelijker maken van het gebruik van gemeenschapshuizen.
3. Een voorziening in te stellen voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitenruimte op sportparken en hiervoor een extra structureel budget beschikbaar te stellen van € 11.626,-.
4. Voor de betreffende gemeenschapshuizen een procedure te starten voor een tijdelijke buitenplanse omgevingsplanactiviteit ten aanzien van horeca voor een periode van vijf jaar.
5. Gelet op punt 2 en 3 de … begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

Inleiding/aanleiding

Het gemeentelijk accommodatiebeleid is een middel om het gemeentebreed voor alle inwoners mogelijk te maken om op een laagdrempelige manier deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Denk aan ontmoeten, sporten, activiteiten binnen verenigingen, cultuur en ontwikkeling. Deze deelname van inwoners aan het maatschappelijke leven draagt bij aan welbevinden, ontwikkeling, sociale samenhang en leefbaarheid. Het huidige accommodatiebeleid, dat liep tot 2023, heeft over het algemeen goed gefunctioneerd. Echter, gezien de voortdurende veranderingen in de maatschappij, zoals de behoeften op het gebied van sport en de groei van de regio, is het nu tijd om dit beleid te herijken.

In het coalitieakkoord is afgesproken om het gebruik van voorzieningen laagdrempeliger te maken door bijvoorbeeld gratis gebruik door inwoners. Dit heeft geleid tot het besluit van uw raad d.d. 4 juli 2023 om het accommodatiebeleid te actualiseren/herzien op de twee thema's

1. Aantrekkelijker maken van gemeentelijke accommodaties
2. (Herijking) basis- en niet basisvoorzieningen

In het najaar 2023 hebben diverse participatiebijeenkomsten plaatsgevonden met betrokken partijen en belanghebbenden, zoals exploitanten van gemeentelijke accommodaties en gemeenschapshuizen, gebruikers van gemeenschapshuizen, vertegenwoordigers van buitensport en binnensport, jeugdorganisaties en dorpsraden. We hebben daarbij het gesprek gevoerd om te zorgen dat onze gemeentelijke accommodaties en voorzieningen aansluiten bij de huidige en toekomstige behoeften. In december 2023 is dit gevolgd door een werkbijeenkomst met uw raad en een bespreeknotitie om de eerste denkrichtingen te toetsen. Deze input heeft geleid tot de notitie en daarmee zijn we gekomen tot een herzien adaptief accommodatiebeleid 'Accommodatiebeleid, Gemeente Eersel 2024'

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Wettelijk en/of beleidskader

- Toekomstvisie 2030 'Kempisch Wonen in een Wereldregio'
- Coalitieakkoord gemeente Eersel 2022-2026
- Welzijnsplan gemeente Eersel 2023-2026

Argumenten

1.1 Versterking gemeentelijke communicatie en betrokkenheid

Hoewel er algemene tevredenheid is over het contact met de gemeente, zijn er punten voor verbetering. Met name bij de buitensportverenigingen is er een behoefte aan duidelijkheid ten aanzien van de meerjaren onderhoudsplanning. Er is een sterke wens voor meer interactie en regelmatige overlegmomenten tussen verenigingen en stichtingsbesturen en de gemeente. Dit vereist een meer proactieve benadering van de gemeente. Een meer proactieve benadering is ook gewenst in belangrijke ontwikkelingen, zoals de aanpak van de 'schaalsprong' – de afstemming tussen de groeiende en veranderende behoeften en het voorzieningenniveau. Jaarlijks overleg met stichtingen van gemeenschapshuizen wordt voorgesteld om beleid en voortgang te bespreken en actuele kwesties te inventariseren.

1.2 Van basissporten naar ondersteuning

Op het gebied van sport is van oudsher een aantal sporten aangemerkt als ‘basissport” (voetbal, korfbal, tennis, hockey, atletiek en honkbal), met daaraan gekoppeld een groot aantal basisvoorzieningen zoals de beschikking over sportvelden, verlichting, kleedlokalen, inrichting van de buitenruimte etc. Deze basisvoorzieningen werden in verleden ook wel beschouwd als een ‘recht op’. De afgelopen periode is de nadruk veranderd van ‘recht hebben op’ naar ‘zorgen dat’ en op deze manier komen tot de doelstellingen van sporten bewegen en ontmoeten. Met de ontwikkelingen op het gebied van sport is een gelimiteerd aantal sporten aanmerken als basisport niet meer van deze tijd. Ontwikkelingen, zoals veranderende behoefte in de sport en de veranderende maatschappij vragen steeds meer om maatwerk, waarbij ook de inbreng vanuit verenigingen wordt meegewogen. In het afwegingskader (Bijlage 1) wordt inzichtelijk welke vorm van ondersteuning passend is bij een initiatief. Indien van toepassing ligt het budgetrecht daarbij bij uw raad.

1.3 Aantrekkelijker maken van gebruik accommodaties

In het coalitieprogramma is afgesproken om het gebruik van voorzieningen laagdrempeliger te maken door bijvoorbeeld een gratis gebruik door inwoners. Het idee van gratis gebruik kan potentieel het gebruik van accommodaties stimuleren door financiële drempels weg te nemen en daarmee als aantrekkelijk beschouwd worden. De geschatte inkomstenderving van gratis gebruik voor alle accommodaties bedraagt jaarlijks € 535.000,- wat betekent dat de gemeente deze kosten zou moeten dekken.

Indien gratis gebruik beperkt wordt tot alleen de gemeenschapshuizen kan een intensiever gebruik leiden tot verhoogde kruisbestuiving en sociale interactie. Een vergelijking met de gemeente Bladel, waar geen huur betaald hoeft te worden, toont aan dat hoewel er meer gebruik lijkt te zijn, er geen concrete cijfers zijn om dit te onderbouwen. Voor het gratis gebruik van de gemeenschapshuizen bedraagt de inkomstenderving € 170.000,- per jaar. De stichtingsbesturen zouden hiervoor in hun exploitatie gecompenseerd moeten worden. Echter veranderd dit niets aan de situatie waarin de stichtingsbesturen ondervinden dat ze weinig financiële ruimte hebben om te ondernemen.

Uit de gesprekken met gebruikers van gemeenschapshuizen is gebleken dat alternatieve voorstellen zoals het verruimen van de openingstijden, verlagen van de huurtarieven, of het versterken van de mogelijkheden voor maatschappelijke horeca meer effect zouden sorteren voor het verhogen van de aantrekkelijkheid van de accommodaties, dan enkel gratis gebruik. Door middel van de inzet van het bedrag ter compensatie van de gederfde huurinkomsten middels een verhoging van de budgetsubsidie is er voor de besturen van de gemeenschapshuizen meer

financiële speelruimte om te investeren in aantrekkelijkheid afhankelijk van de lokale behoefte van de gebruikers.

2.1 Verhogen exploitatiebijdrage/budgetsubsidie
Uit gesprekken met gebruikers en stichtingsbesturen merken we dat gemeenschapshuizen financiële uitdagingen ervaren bij het sluitend krijgen van de exploitatie, wat hun maatschappelijke functie kan belemmeren. Door de budgetsubsidie te verhogen, geven we exploitanten meer ruimte om de aantrekkelijkheid van deze accommodaties te vergroten en maatwerk te leveren, wat ten goede komt aan de gemeenschap. Dit beleid vereist een zorgvuldige evaluatie van de effectiviteit van de bestedingen. In de jaarverslagen en de eerder in dit voorstel genoemde gesprekken met de stichtingsbesturen wordt vorm gegeven aan deze evaluatie.

2.2 Vergelijking met omliggende gemeenten
Gebruikers geven aan dat gebruik van gemeenschapshuizen in gemeenten Bergeijk en Bladel als aantrekkelijker wordt beschouwd. Uit onderzoek blijkt dat de organisatiestructuur ten aanzien van gemeenschapshuizen in Eersel in grote lijnen overeen komt met die in Bergeijk en Bladel, maar dat gemeentelijke exploitatiebijdrage/budgetsubsidie voor de gemeenschapshuizen in deze gemeenten substantieel hoger zijn dan de subsidiebijdragen in Eersel. Met het verhogen van de budgetsubsidie komt deze meer in lijn met de gemeenschapshuizen in de omliggende gemeenten en geeft de besturen van de gemeenschapshuizen meer ruimte om te investeren in de aantrekkelijkheid.

3.1 Zorgen voor een adequate onderhoud en vervanging
Conform het huidige en nieuwe accommodatiebeleid is de gemeente financieel verantwoordelijk voor de inrichting van de buitensport accommodaties. Bij de inrichting van de buitenruimte valt te denken aan onder andere voetbal- en hockeydoelen, ballenvangers, discuskooi, beregeninginstallatie, hekwerken rondom speelvelden en banen. Voor deze inrichting van de buitenruimte was tot op heden geen onderhoud- en vervanging schema aanwezig. Op dit moment zijn de mogelijkheden bij een noodzakelijke vervanging van deze inrichting afhankelijk van de ruimte in het onderhoudsbudget buitensportaccommodaties. Deze situatie is niet wenselijk en leidt tot het onder 1.1 genoemde gebrek aan betrokkenheid, medewerking en onbegrip zoals die wordt ervaren de buitensportverenigingen. Deze kritiek is voor een deel te herleiden naar het gebrek aan financiële mogelijkheden voor de uitvoering van een adequaat onderhoud.
Met het realiseren van een onderhoud en vervanging schema en het instellen van een voorziening op basis dit schema komt het benodigde budget in beeld en is er een structurele voorziening beschikbaar. Fluctuaties in het onderhoud en vervanging worden hiermee geëgaliseerd. Op basis van het onderhoud en vervanging schema is een jaarlijkse storting berekend van € 26.626,-. In de begroting is voor het onderhoud en vervanging reeds een budget opgenomen van € 15.000,- . Derhalve wordt er nu een aanvullend budget gevraagd van € 11.626,-.

4.1 Uitbreiding maatschappelijke horeca in gemeenschapshuizen
Uit de bijeenkomsten met betrokken partijen is naar voren gekomen dat in de dorpen behoefte is aan een horecavoorziening. Deze zogenaamde maatschappelijke horecavoorziening is essentieel vanwege de toenemende behoefte aan toegankelijke, laagdrempelige ontmoetingsplekken die het gemeenschapsgevoel versterken en eenzaamheid tegengaan. In kleinere dorpen waar reguliere horecavoorzieningen beperkt zijn of ontbreken, kunnen gemeenschapshuizen deze leemte invullen. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) worden gemeenschapshuizen aangemerkt als paracommerciële rechtspersoon. Dit betekent dat enkel ondersteunde horeca is toegestaan en geen bijeenkomsten van persoonlijke of commerciële aard kunnen worden aangeboden.
Volgens de geldende APV is het wel toegestaan om voor gemeenschapshuizen een uitzondering te maken indien:

- lokale horeca toestemming geeft voor bijeenkomsten van persoonlijke of commerciële aard en deze activiteiten plaatsvinden tegen commercieel tarief;

- indien er in de kern geen faciliteiten zijn voor bepaalde gebeurtenissen, zoals het ontbreken van grote zalen voor partijen, mogen deze in het gemeenschapshuis plaatsvinden. Dit is bijvoorbeeld van toepassing voor de dorpen Knegsel en Eersel.

Om deze rol effectief te vervullen, is echter een aanpassing van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) noodzakelijk. Bij wijze van pilot kan voor de betreffende gemeenschapshuizen voor een periode van 5 jaar een tijdelijke afwijking worden afgegeven. Voor deze afwijking is een zogenaamde tijdelijke buitenplanse omgevingsplanactiviteit procedure noodzakelijk. Het voordeel is dat het gemeenschapshuis daadwerkelijk een plek wordt die toegankelijk is voor iedereen in de gemeenschap, in tegenstelling tot bijvoorbeeld een vereniging die zich vooral exclusief op haar eigen leden richt.

Alternatieven

Wel overwegen van gratis gebruik voor gemeentelijke voorzieningen. Naast de kosten voor de gederfde huurinkomsten kan dit alsnog leiden tot een noodzaak voor extra investeringen in de bedrijfsvoering van gemeenschapshuizen. Dit wordt dan een situatie waar zowel gratis gebruik als extra investeringen nodig zijn.

Risico's

Financieel

Dit herziene accommodatiebeleid vraagt op een tweetal punten een bijstelling van het exploitatiebudget:

1.	Verhogen van de budgetsubsidie voor gemeenschapshuizen met	€ 170.000,-
2.	Het instellen van een voorziening voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitenruimte op sportparken met een jaarlijkse storting van € 26.626,-. Aanwezig budget € 15.000,-, dus extra:	€ 11.626,-
Totaal hogere exploitatielasten		€ 181.626,-

Voor de dekking van deze extra exploitatielasten is in onze begroting alleen in de jaarschijf 2024 nog ruimte aanwezig. Op 12 maart jl. is uw raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de begrotingssaldi. Voor 2024 t/m 2028 bedragen deze respectievelijk: +/+ € 654.290,-, +/+ € 113.238,-, -/- € 3.455.618,-, -/- € 3.383824,- en -/- € 3.383.824,-.
Deze begrotingssaldi van de gemeente Eersel laten zien dat voor een toekomstig gezond financieel perspectief grotere ombuigingen met beleidsmatige effecten, grootschalige bezuinigingen en /of een exponentiële groei van lokale belastingen niet meer af te wenden zijn.
Indien uw raad besluit in te stemmen met dit raadsvoorstel dan wordt de taakstelling om te komen tot een sluitende begroting vanaf 2026 met € 181.626,- vergroot.

Communicatie/Participatie

Betrokken partijen zijn volledig meegenomen in het proces. In het najaar van 2023 zijn er bijeenkomsten gehouden met betrokken partijen, gebruikers en belanghebbenden van de gemeentelijke accommodaties. Bij deze bijeenkomsten is input verzameld voor een nieuw accommodatiebeleid. De informatie is vertaald in een bespreekstuk met denkrichtingen wat 12 december 2023 is besproken met uw raad. Vervolgens zijn deze denkrichtingen middels een infoblad gedeeld met de betrokken partijen en is de input vertaald in de notitie die nu voor ligt.
Na vaststelling van het herziene accommodatiebeleid zullen partijen betrokken blijven bij de uitwerking en uitvoering van het nieuwe beleid. Dit is essentieel voor het creëren van effectieve en aantrekkelijke gemeentelijke accommodaties.

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Planning

Na vaststelling van het herziene accommodatiebeleid zal het verhogen van de budgetsubsidie aan gemeenschapshuizen direct worden geëffectueerd. Daarnaast zullen structurele overlegmomenten worden gepland om een continue dialoog te waarborgen en de te nemen maatregelen ter bevordering van de aantrekkelijkheid te monitoren.

Bijlagen

- Notitie Accommodatiebeleid gemeente Eersel 2024.
- Verhoging budgetsubsidies gemeenschapshuizen.

Eersel, 16 april 2024
Burgemeester en wethouders van Eersel

secretaris	burgemeester
De heer ing. H.M.L. Offermans	De heer drs. W.A.C.M. Wouters

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Raadsbesluit

R24.009

Onderwerp: Actualisatie accommodatiebeleid

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 april 2024;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 14 mei 2024;

b e s l u i t :

1. In te stemmen met de notitie ‘Accommodatiebeleid, Gemeente Eersel 2024’.
2. De budgetsubsidie voor gemeenschapshuizen met € 170.000,- te verhogen voor het aantrekkelijker maken van het gebruik van gemeenschapshuizen.
3. Een voorziening in te stellen voor onderhoud en vervanging van de inrichting van de buitenruimte op sportparken en hiervoor een extra structureel budget beschikbaar te stellen van € 11.626,-.
4. Voor de betreffende gemeenschapshuizen een procedure te starten voor een tijdelijke buitenplanse omgevingsplanactiviteit ten aanzien van horeca voor een periode van vijf jaar.
5. Gelet op punt 2 en 3 de 13e begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2024

De raad van de gemeente Eersel

de griffier,	de voorzitter,
J.W.G. van Bree	drs. W.A.C.M. Wouters

gemeente
Eersel
Kempisch wonen
in een wereldregio